

Patricia López: “La investigació del coronel Baena pot estar contaminada”

CRÍTIC parla amb la periodista de 'Público' sobre el coronel Baena, alias 'Tácito', i la causa contra el procés.

Marc Font / @marcfontribas

Han passat ja sis setmanes des de l'inici del judici al Procés al Tribunal Suprem. Bona part dels dirigents independentistes jutjats estan acusats de rebel·lió, per la Fiscalia, o sedició, per l'Advocacia de l'Estat. Amb el que s'hi ha dit fins ara, quina opinió en tens?

Mantinc el que ja vaig dir a l'[entrevista anterior](#) a CRÍTIC i és que, en les conclusions finals, la Fiscalia rebaixarà les peticions de pena, descartarà la rebel·lió i la sedició i es quedarà en qüestions com desordres públics o desobediència. Crec que la violència està descartada i han aparegut coses que són una mica ridícules com la 'trampa del Fairy'. Amb algunes coses s'han ficat en merders, mentint directament. Dit això, si algú vol que això arribi a un punt de no-agressió, de tirar endavant i fer creu i ratlla, al marge dels errors que hagin pogut fer totes les parts i que no es dedueixi fals testimoni a gent que hagi pogut mentir com l'exvicepresidenta del Govern espanyol Soraya Sáenz de Santamaría, la Fiscalia ha de rebaixar els delictes i les peticions de presó en les conclusions finals.

Juntament amb Carlos Enrique Bayo, va revelar a 'Público' la [doble identitat del tinent coronel Daniel Baena](#), cap de la policia judicial de la Guàrdia Civil a Catalunya. Sota el perfil de 'Tácito' a Twitter atacava els polítics i activistes que ell mateix investigava. Per què és rellevant el seu paper en la causa contra el Procés?

Doncs perquè la policia judicial, igual que la Fiscalia, el jutge instructor o el tribunal que jutja el cas en aquests moments, ha de tenir un principi d'equitat; és a dir, que no pot ser part a l'hora d'instruir una causa. Tu després, a casa teva, opines el que et doni la gana, fins i tot a les xarxes socials. Però t'has d'abstenir el màxim possible en les coses que tenen a veure amb una causa en la qual estàs treballant. Per més en contra de l'independentisme que estigui el tinent coronel Baena, si no hi ha delicte, no pots anar contra aquella persona. I sembla que Baena no ha complert el principi d'equitat si ens basem en el fet que a través d'un perfil de Twitter en el qual ocultava la seva identitat estava avançant les accions que en el seu treball faria contra les persones que, segons ell, cometrien una sèrie de delictes, abans fins i tot que els cometessin. És molt dubtós que els informes de Baena no estiguin contaminats ideològicament. Els [informes](#) sostenen, en part, les causes contra el Procés que instrueixen el Jutjat d'Instrucció núm. 13 de Barcelona, l'Audiència Nacional o el Tribunal Suprem. El perfil de 'Tácito' va parlar de sedició abans que el delicte aparegués a la causa, en aquest cas a partir dels fets del 20 de setembre de 2017 davant la seu del Departament d'Economia de la Generalitat.

Foto: IVAN GIMÉNEZ

“Baena és el peó que caurà. Formava part d’una estructura governamental que va prendre una sèrie de decisions que es veu que no eren les millors”

Directament heu apuntat que la investigació de Baena podria suposar una vulneració d’un dret constitucional dels encausats, que és el dret a una investigació imparcial?

És exactament això, perquè una investigació imparcial no pot estar contaminada pels prejudicis ideològics de qui la fa. La Llei de forces i cossos de seguretat de l’Estat disposa que un dels principis bàsics d’actuació dels seus membres és “actuar, en el compliment de les seves funcions, amb absoluta neutralitat política i imparcialitat i, en conseqüència, sense cap discriminació per raó de raça, religió o opinió”.

Daniel Baena ha de comparèixer com a testimoni al Tribunal Suprem aquest dimarts, però Marchena no va acceptar com a prova les diligències que haurien permès constatar que ell és darrere del perfil de ‘Tácito’. Què significa?

Quan Baena comparegui, sí que se li podrà preguntar si ell és ‘Tácito’ o no, però no podrà anar-hi un testimoni a dir que ‘jo puc confirmar que aquest senyor és ‘Tácito’’. Per exemple, a la secretària judicial, Montserrat del Toro, se li va poder preguntar pel seu perfil de Facebook. Però, en canvi, Carlos Enrique Bayo no podrà anar a dir “sí, jo vaig trucar al tinent coronel Baena i li vaig preguntar si ell era ‘Tácito’, i em va contestar que sí, que era ell, tot i que després es va fer enrere” . Les defenses hauran d’aconseguir demostrar que el tinent coronel Baena és ‘Tácito’ per altres vies, o provar-ho documentalment.

El cap de la policia judicial de la Guàrdia Civil a Catalunya apareix com un dels puntals de l’acusació contra els dirigents independentistes.

En aquest cas hi ha molts puntals, i Baena n'és un. Però també n'hi ha d'altres, com el coronel de la Guàrdia Civil Pérez de los Cobos, que coordinava l'operatiu policial de l'1-O i en la seva declaració va deixar molt clar que una part era la de la policia judicial, que és la part de Baena, i una altra la de l'operatiu. Que hi hagi violència o no, en principi, tenia més a veure amb l'operatiu de seguretat ciutadana, que depenia de Pérez de los Cobos. I això se suposa que ja ha quedat demostrat si n'hi va haver o no... Quan hi vagi Baena, es miraran qüestions com la malversació i si feia mesos que conspiraven per a la rebel·lió... Es podria veure una altra de les modificacions de delictes que hi hagi, en el sentit que es descarti la rebel·lió perquè no hi ha violència, però sí conspiració per a la rebel·lió perquè interpretin que feia mesos que els dirigents independentistes conspiraven.

Baena actuava per lliure o més enllà de la seva ideologia responia a uns determinats interessos polítics i governamentals?

Crec que, després d'escoltar Mariano Rajoy, ha quedat ben clar i demostrat que Baena és el peó que caurà. Formava part d'una estructura governamental —i no sé fins a quin punt de l'Estat— que en aquell moment va prendre una sèrie de decisions que ja es veu que no eren les millors perquè, quan ha vingut un altre Govern, les ha intentat tirar enrere. És cert que és un Govern format per un partit que va prendre males decisions, perquè va votar el 155 amb tots ells. Per descomptat. Però a tot Espanya tenim el problema, que confonem l'Estat amb els governs, quan no és el mateix. I, fins que no aprenem això, no podrem fer les revolucions.

Foto: IVAN GIMÉNEZ

“El PP va repartir medalles fins i tot al cap de premsa de la Direcció General de la Policia, quan un requisit per aconseguir-la és haver-se jugat la vida”

No seria un tipus de personatge que representaria l'Estat profund?

Baena és un funcionari de l'Estat, però a Espanya als funcionaris de l'Estat els manen els governs, que és el mateix que li passa a Traperó o a altres. Fins que no aprenem a diferenciar què són els funcionaris i què són els càrrecs públics, què és l'Estat i què són els governs, doncs no sabrem moltes coses.

Tot i l'escàndol del cas 'Tàcito', el tinent coronel Baena ha mantingut el seu càrrec i fins i tot ha rebut una medalla del Govern espanyol. Com us quedeu quan el condecoren?

El Partit Popular va repartir medalles fins i tot a les secretàries i al cap de premsa de la Direcció General de la Policia, quan un requisit per aconseguir una medalla policial és haver-se jugat la vida. No ho sé, potser algú s'ha jugat la vida amb els escorcolls. . És clar que els governs juguen amb les medalles que es paguen amb diners que surten de l'Estat per retribuir els seus treballs polítics i com utilitzen els funcionaris...

Què en penses que tant l'aleshores president del Govern espanyol, Mariano Rajoy, com la vicepresidenta, Soraya Sáenz de Santamaría, i el ministre de l'Interior, Juan Ignacio Zoido, hagin afirmat que no saben res de l'operatiu policial de l'1-O? De fet, s'han limitat a parlar-ne qui era secretari d'Estat de Seguretat, José Antonio Nieto, i responsables policials com Diego Pérez de los Cobos.

Tornem al tema de la sinceritat. Com [vam publicar](#) fa poc a 'Público', al mes de setembre de l'any passat hi va haver un funcionari de l'Estat, com el director general del Centre Nacional d'Intel·ligència (CNI), que en una xerrada per a periodistes sobre veritat o mentida va dir que els funcionaris del CNI havien participat en l'1-O. I que n'havien informat un membre del Govern, que evidentment seria el seu superior, que era Soraya Sáenz de Santamaría. Va explicar que els havien posat males cares perquè no havien assolit l'objectiu que era trobar les urnes, i, fent un exercici d'autocrítica, hi va afegir que ho podien haver fet millor. L'altre dia, Soraya Sáenz de Santamaría va assegurar-se davant d'un tribunal amb l'obligació de dir la veritat i va mentir, perquè a preguntes del senyor Xavier Melero, va dir que a ella qui l'informava era Enric Millo. Doncs aquí es veu la diferència i com ha mentit també el president del Govern espanyol. Això que només s'informaven per Pérez de los Cobos, per Nieto i per quatre que passaven per allà, que només ho feien algunes estones i que tampoc ho saben tot, "perquè jo no em llegeixo la lletra petita amb la quantitat de folis que hi ha"... doncs és mentida. I és insostenible.

Foto: IVAN GIMÉNEZ

“Hi ha fiscals que no es creuen el relat de la violència”

Algunes defenses han criticat el que consideren una evolució de Manuel Marchena durant el judici, dient que a poc a poc els va estrenyent el marge de maniobra, per exemple, no deixant visionar vídeos. Comparteixes la crítica?

Això passa en tots els judicis. Al final els vídeos moltes vegades són reiteratius. Crec que Marchena és bastant garantista, en el sentit que està intentant quedar bé amb Europa perquè sap que hi haurà recursos que aniran a parar allà. No entraré a valorar si vol ser garantista amb la causa: crec que vol ser-ho de cara a la galeria i sap que té unes eleccions a sobre, que comença una campanya electoral, i que no és bo que hi interfereixi el judici i, per tant, cal treure's de sobre els interrogatoris. I, si demanen el visionament de vídeos que ja s'han vist i que la prova ja és allà, doncs diu que no. Però no crec que això restringeixi el dret de defensa, ja que tots els advocats tenen el sumari. En tot cas, restringeix el dret de veure'ls als que estem seguint el judici, però molts dels vídeos que es demanen ja els hem vist tots.

A Catalunya hi ha força actors, com, per exemple, l'advocat i dirigent dels comuns Jaume Asens, que defensen que el gruix de la sentència ja està escrita i que serà una condemna dura, a força anys de presó. Però, amb el que has dit durant l'entrevista, sembla evident que no opines el mateix.

Jo em mantinc en el que vaig dir i potser sóc jo la que s'equivoca. Crec que hi ha fiscals que estan entregats a la causa, però n'hi ha d'altres que ja es veu que, directament, no es creuen el relat de la violència.